

«میدان گازی آرش» متعلق به کیست؟!

اگر ما سهمی در این میدان گازی داریم، باید در سال‌های گذشته نشست‌های مشترک بزرگ و اثرمندی با طرفین مناقشه برگزار و حد و حدود سهم هر یک در میدان گازی آرش مشخص می‌شد. متأسفانه این اتفاق رقم نخورده است.

به گزارش سایت خبری پرسون، الجزیره گزارش داده است که علی‌رغم اینکه ایران اعلام کرده بین ایران و عربستان میدان گازی تعیین تکلیف نشده‌ای وجود ندارد و کارهای مقدماتی برای انجام همکاری دوجانبه آغاز شده است؛ سعد البراک، معاون نخست وزیر و وزیر نفت کویت مدعی شده است که کشورش به هیچ روی مواضع و اقدامات ایران در این خصوص را نمی‌پذیرد. البراک گفته است که میدان گازی آرش یک منبع و ثروت طبیعی برای عربستان و کویت است و تا زمان ترسیم مرزهای دریایی هیچ طرف دیگری در آن حق ندارد.

میدان گازی آرش از میدان‌های گازی ایران است که در شمال خلیج فارس و در استان بوشهر قرار دارد. این میدان گازی از میادین مشترک ایران با کشورهای کویت و عربستان سعودی است. میدان گازی آرش از سوی دو کشور عربی میدان دوره نامیده می‌شود.

هدایت الله خادمی، رئیس هیأت مدیره انجمن شرکت‌های حفاری نفت و گاز ایران اخیراً گفته است: «عربستان به میدان آرش ورود کرده، ما هم ساکت نشسته‌ایم، به طوری که به نظر می‌رسد میادین مشترک را به همسایگان واگذار کرده‌ایم».

بعید است ایران کوتاه بیاید

محمدعلی خطیبی، نماینده پیشین ایران در اوپک و کارشناس نفت در گفتگو با فرارو گفت: «با توجه به این که میدان گازی آرش، یک میدان گازی بین الدول یا یک «میدان گازی اختلافی» بین چند کشور مختلف محسوب می‌شود، می‌توان حدس زد، تا زمانی که اختلاف مذکور حل نشود، عملیات توسعه در این میدان گازی انجام نمی‌شود؛ بنابراین باید اختلافات حل، و توافق شود که میدان گازی توسعه پیدا کند».

وی ادامه داد: «به طور معمول در چنین شرایطی پیشنهاد می‌شود که یک عملیات مشترک بین کشورها انجام شود و شرکت بی طرفی شروع به توسعه میدان گازی کند و سپس منافع این توسعه را بین کشورها توزیع کند. به هر حال حقیقت این است که معمولاً حل چنین اختلافی به مدت زمانی طولانی نیاز دارد و ممکن است زمان انتظار برای حل اختلاف بیش از حد پیش‌بینی شده، باشد. باید مشخص شود که کدام کشور منفعت بیشتری از این میدان گازی می‌برد، به بیانی دقیق‌تر باید مرزهای آبی کشورهای ذینفع تعیین و سپس میزان سود کشورها از این میدان گازی مورد بحث قرار گیرد».

نماینده اسبق ایران در اوپک گفت: «مرزهای آبی مثل مرزهای خاکی، قابلیت تفکیک روشنی ندارند و تعیین مرزهای آبی بسیار پیچیده است. در نتیجه، تعیین مرزها، زمان بر و اختلاف برانگیز است. در مورد میدان گازی آرش، کشورها، چاره‌ای به جز توافق ندارند، چون اگر مشکل بر سر جای خود بدون حل، باقی بماند، روند توسعه میدان گازی نیز متوقف خواهد ماند و این در واقع به ضرر کشورهای ذینفع است».

خطیبی گفت: «تقریباً بعید است که ایران از مواضع خود در قبال میدان گازی آرش کوتاه بیاید، اگر قرار بود ایران امتیاز بیش از حد یا باج خاصی بدهد، شاهد اظهارات طرف کویتی نبودیم؛ بنابراین حدس من این است که ایران حق خود را به شکل تمام و کمال از این مناقشه خواهد گرفت. از این جا به بعد نیز مسیر حل مسئله را می‌توان نوعی توافق چندجانبه بر اساس فرمولی دانست که همگی راضی باشند. شرایط برای توافق نیز مساعد به نظر می‌رسد. باید دید مذاکرات بین کشورها چگونه پیش خواهد رفت».

این کارشناس نفت گفت: «قوانین بین المللی در حوزه چنین اختلافاتی روشن و گویا نیست. شاید بتوان علت ابهام قوانین این حوزه را مشخص نبودن مرزهای آبی دانست. به همین دلیل نیز مشخص شدن مرزهای آبی گام نخست و سپس تعیین این که چه میزان از این میدان در کدام کشورها واقع شده، گام دوم خواهد بود. این دو گام که نسبتاً دشوار هم خواهند بود به مذاکره اولیه نیاز دارد. چنین مسائلی بی سابقه نبوده و ایران با همسایگان خود منابع مشترک گازی و نفتی داشته و معمولاً اختلافات بدون چالش خاصی حل می‌شود. کلید آغاز این مذاکرات و حل اختلاف در دستان سران وزارت امور خارجه ایران است که باید هرچه زودتر وارد عمل شوند».

ایران نباید وارد حاشیه و مناقشه شود

فرزین سوادکوهی، کارشناس انرژی گفت: «این میدان گازی بین ایران، عربستان و کویت مشترک است. اما طی سال‌های اخیر گفته می‌شد در شرایطی که ایران از توسعه این میدان گازی مشترک جا مانده است، کویت و عربستان در حوزه توسعه این میدان وارد عمل شده اند. درواقع این مورد هم درست مثل برخی دیگر از بخش‌های کشور، در حوزه توسعه و برنامه ریزی مغفول ماند و به حال خود رها شد. اگر ما سهمی در این میدان گازی داریم، باید در سال‌های گذشته نشست‌های مشترک بزرگ و اثرمندی با طرفین مناقشه برگزار و حد و حدود سهم هر یک در میدان گازی آرش مشخص می‌شد. متأسفانه این اتفاق رقم نخورده است. البته بخشی از این نادیده انگاری منتج از مشکلاتی بوده که ما با کشورهای اطراف داشتیم. به خصوص مناقشه ما

با کشور عربستان، در به تاخیر افتادن حل اختلافات میدان گازی آرژ موثر بود. بر همین اساس معتقدم این نکته‌ای امیدوار کننده است که هم اکنون روابطمان را با عربستان سعودی بهبود بخشیده ایم و در سایه این روابط جدید می‌توانیم با شیوه‌ای دیپلماتیک و با ترفندهای مبتنی بر سیاست خارجی در حل این اختلاف گام برداریم.»

وی افزود: «اگر جوسازی یا حاشیه سازی‌هایی در جریان است، ایران باید حتی المقدور از این حواشی دوری کرده و وارد مناقشه یا دعوی مسئله سازی نشود که قضیه را حساس‌تر می‌کند. برخی جریان‌ات و اندیشه‌های خاص سیاسی وجود دارند که مایلند از اختلافات سود ببرند. به همین دلیل معتقدم بهترین روش تکیه بر دیپلماسی است.»

سوادکوهی گفت: «به طور معمول کشورهای درگیر مناقشه، خود، وارد عمل می‌شوند و براساس قواعد موجود جهانی، با ابزارهای دیپلماتیک مذاکره می‌کنند. اما اگر مشکل حل نشود، راه حل بعدی مراجعه به نهادهای بین المللی و درخواست برای دخالت آنان است. ما طی سال‌های گذشته نیز اختلافاتی با ترکمنستان داشتیم و گاهی نیز با عراق در حوزه‌های مختلف درگیر مشکلاتی شده ایم، اما در هر شرایطی با دیپلماسی کار را حل کرده ایم و به ندرت مشکلات ادامه دار شده اند یا به مراجع قضایی جهانی کشیده شده است. در این حوزه نیز معتقدم حتی المقدور باید از ایجاد ارتباط مجدد با عربستان نهایت استفاده را برده و این موضوع را با آرامش حل کنیم. ارتباط ما با عربستان می‌تواند به حل اختلاف با کویت نیز کمک کند.»

وی افزود: «بازگشایی سفارت ایران در عربستان به وزارت امور خارجه، این دسترسی را می‌دهد که روند «مداخله موثر» با حضور مدیران ارشد حوزه نفت و گاز، آغاز کند. برقراری دیالوگ بین طرفین را می‌توان بهترین شیوه برای حل اختلافات به شیوه «برد-برد» دانست. سناریوی پیش رو از دید من منفی نیست. این ماجرا نباید درگیر شانتاژهای سیاسی و حزبی شود.»

فرارو